

Aforismy a citáty / Citáty a aforismy

Mimořádnou vlastností jazyka (a ovšem ne každého jazyka stejnou měrou a ve stejné kvalitě) je schopnost stručně, sevřeně vyjádřit něco, co vlastně velmi potřebuje zasazení do kontextu a dalekosáhlé porozumění co do předpokladů na jedné straně, ale také co do důsledků na straně druhé. Ovšem zároveň je třeba si uvědomit, že takový aforismus (nebo citát, kterého je použito k stejnému účelu) musí splňovat jistý mimořádný nárok, totiž aby ten kontext, v němž jedině nebo aspoň hlavně má a může dosahovat svého cíle, byl nějak „při tom“, tj. přítomen v povědomí těch, kteří jím mají být osloveni. To ještě vůbec nemusí znamenat, že by měl nebo musel sám vyjadřovat něco, co ti oslovení lidé už vědí, a tak vlastně vyhovět tomu, co cítí. Právě naopak platí, že aforismus může právě to, co lidé cítí a co čekají, nějak zvrtnout, obrátit v opak, zesměšnit, demaskovat apod. To samo o sobě je dokladem toho, že předpokladem dorozumění mezi lidmi není nutně, aby mysleli tímž způsobem resp. aby si o věcech dělali stejná obrazy a stejné úsudky. Avšak také tam, kde se lidé střetnou v naprostém nesouhlasu, je stále ještě důležité, aby ten střet měl smysl, aby nebyl výsledkem nedorozumění, nýbrž naopak rozpoznání a porozumění, byť bez souhlasu.

(Písek, 080621-1.)